

DECIZIE

14 august 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completul, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadî
Ion Corolevschi
Ion Vîlcov
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursurile declarate de către Filip Vladimir și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Filip Vladimir împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 24 ianuarie 2013, prin care a fost admis apelul declarat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și modificată hotărârea Judecătoriei Drochia din 09 august 2012, prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral, în rest hotărârea fiind menținută,

c o n s t a t ă

La 03 februarie 2011, Vladimir Filip a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției de Finanțe a Consiliului raional Drochia cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a invocat că la 11 martie 2008 în privința sa a fost intentată urmărirea penală în baza art. 217¹ alin.3 lit. „f” CP al RM, fiind bănuț în circulația ilegală a substanțelor narcotice, în scopul înstrăinării, iar prin sentința Judecătoriei Drochia din 20 aprilie 2010 a fost recunoscut vinovat, fiindu-i aplicată pedeapsa în formă de amendă în mărime de 4000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate legată de circulația substanțelor narcotice pe un termen de 5 ani.

Sușține că prin decizia Curții de Apel Bălți din 17 iunie 2010, a fost respins apelul declarat de către Procuratura raionului Drochia, admis apelul său, fiind casată sentința primei instanțe și pronunțată o nouă hotărâre prin care dînsul a fost achitat pe art. 271¹ alin. (3) lit. f) CP, din lipsa faptei infracționale.

Afirmă că pe parcursul procesului penal, i-au fost cauzate suferințe morale, ce au dus la înrăutățirea sănătății, fiind de 22 ori invitat la organele de anchetă și instanțele de judecată.

Solicită încasarea din contul pârâtului în beneficiul său a prejudiciului moral în mărime de 5000 lei și a prejudiciului material în mărime de 5000 lei.

În cadrul dezbaterilor judiciare reclamantul a majorat cuantumul pretențiilor de recuperare a prejudiciului moral, solicitând încasarea prejudiciului moral în mărime de 50000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Drochia din 27 iunie 2010, acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat din contul Direcției Generale Finanțe a Consiliului raional Drochia în beneficiul lui Filip Vladimir suma prejudiciului material în valoare de 4612 lei și suma prejudiciului moral în mărime de 25 000 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2011, au fost admise apelurile declarate de către Direcția Generală Finanțe a Consiliului raional Drochia și Filip Vladimir, casată hotărârea primei instanțe și restituită pricina la rejudecare în prima instanță.

În cadrul reexaminării cauzei, la 05 mai 2012, Filip Vladimir a depus cerere de modificare a pretențiilor prin care a solicitat încasarea din bugetul de stat prin intermediu Ministerului Finanțelor în beneficiul său paguba materială în mărime de 5000 lei și prejudiciu moral în mărime de 50000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Drochia din 09 august 2012 acțiunea a fost admisă parțial, a fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Vladimir Filip suma de 25000 lei cu titlu de prejudiciu moral și cheltuieli de judecată în mărime de 1054,05 lei, în rest pretențiile fiind respinse.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 24 ianuarie 2013 a fost admis apelul declarat de către Ministerul Finanțelor, modificată hotărârea primei instanțe cu micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat de la 25000 lei la 10000 lei. În rest hotărârea a fost menținută.

La 27 martie 2013, Filip Vladimir a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 24 ianuarie 2013, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului invocă dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând a fi neîntemeiată.

Susține că instanța de apel la aprecierea suferințelor cauzate și evaluării prejudiciului material a ignorat starea sa de sănătate, dânsul fiind orb și invalid de gradul II și în mod nejustificat a micșorat suma prejudiciului moral acordat de către instanța de fond de la 25000 lei la 10000 lei.

Consideră că prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală, i-a fost cauzat un imens prejudiciu moral, dânsul fiind invitat în instanța de judecată pe marginea procesului penal intentat în privința sa de 22 ori, fiind în imposibilitate de a se deplasa singur, a apelat de fiecare dată la ajutorul unei persoane de însoțire.

Indică că instanța de apel a dat o apreciere arbitrară probelor anexate la materiale cauzei, în așa mod, încălcându-i dreptul la un proces echitabil.

La 29 martie 2013, Ministerul Finanțelor al RM, de asemenea, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 24 ianuarie 2013, solicitând admiterea

acestui, modificarea hotărârii primei instanțe și deciziei instanței de apel în vederea diminuării prejudiciului moral acordat de către instanțele inferioare.

În motivarea recursului invocă că răspunderea civilă delictuală a statului pentru acțiunile ilegale ale organelor de drept se admite doar în temeiul criteriilor menționate de art. 11 al legii nr. 1545 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, a le procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Consideră că instanțele inferioare au interpretat eronat dispozițiile normelor legale aplicabile la caz, dispunând recuperarea prejudiciului în mărime de 10000 lei și 25000 lei, sumele date fiind exagerat de mari, neargumentate și nejustificate.

Indică că nu a fost administrate la materialele pricinii probe, prin care s-ar evalua valoarea prejudiciului moral la suma de 10000 lei.

Menționează că raționamentele instanței de judecată s-au bazat exclusiv pe susținerile lui Filip Vladimir și pe aprecieri pur subiective.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând argumentele recursurilor, studiind materialele dosarului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursurile și de a menține decizia instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel.

După cum denotă actele cauzei la 11 martie 2008 a fost pornită urmărirea penală în privința lui Filip Vladimir, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin. (3) lit. f) Cod Penal

Prin sentința Judecătoriei Drochia din 20 aprilie 2010 Filip Vladimir a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzută la art. 217¹ alin. (3) lit. f) Cod Penal, fiindu-i aplicată pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 200 u.c., ce constituie 4000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate legată de circulația substanțelor narcotice pe un termen de 5 ani, măsură de reprimare - obligațiunea de nepărsire a localității - fiind menținută până la intrarea în vigoare a sentinței, după ce se anulează.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 17 iunie 2010 a fost respins apelul declarat de către Procuratura raionului Drochia, admis apelul declarat de către Filip Vladimir, casată sentința primei instanțe și pronunțată o nouă hotărâre prin care Vladimir Filip a fost achitat pe art. 217¹ alin. (3) lit. f) CP, din lipsa faptei infracționale, măsura preventivă fiind revocată.

Reieșind din cele expuse, se constată temeinicia motivelor ce-i acordă lui Filip Vladimir posibilitatea de a-și valorifica dreptul său la acțiune în temeiul prevăzut de prevederile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998 și de art. art. 1405, 1422 alin. (1) și (3), 1423 alin. (1) și (2) Cod civil.

Fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Ministerul Finanțelor RM, instanța de apel a ajuns la concluzia temeiniciei acestuia, modificând hotărârea primei instanțe prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral încasat în beneficiul lui Filip

Vladimir din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor RM de la 25000 lei până la 10000 lei, în rest hotărârea primei instanțe fiind menținută.

După cum rezultă din conținutul recursului declarat, Filip Vladimir nu contestă decizia instanței de apel în fond, nefiind de acord cu aceasta doar în partea micșorării prejudiciului moral stabilit, susținând că suma acordată de instanța de apel în mărime de 10000 lei nu este echitabilă, pe motiv că aceasta nu justifică suferințele suportate de el ca urmare a acțiunilor organului de urmărire penală, pe când suma acordată de către instanța de fond în mărime de 25000 lei este capabilă să justifice suferințele suportate, motiv pentru care solicită a fi menținută.

De altfel, și Ministerul Finanțelor invocă dezacordul cu hotărârile judecătorești doar în partea cuantumului prejudiciului moral, considerând că suma de 10000 este exagerat de mare, capabilă să constituie pentru Vladimir Filip un venit nejustificativ.

Potrivit art. 3 lit. d) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545 din 25 februarie 1998, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată.

Conform art. 11 al Legii date, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; e) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințe fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. În toate cazurile instanța de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

Conform art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Conform art. 1423 alin. (1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Cu referire la prevederile enunțate și reieșind din specificul acțiunii, instanța de recurs constată că instanța de apel, cu aplicarea corectă a legii materiale care

guvernează raportul juridic litigios, creând condiții obiective participanților la proces, just a ajuns la concluzia de a modifica hotărârea primei instanțe în partea prejudiciului moral și justificat a determinat mărimea compensației pentru prejudiciul moral cauzat lui Filip Vladimir ca urmare a acțiunilor organului de urmărire penală.

Or, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Quantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

Prin prisma normelor enunțate și ținând cont de criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel, încât să asigure efectiv o compensare suficientă și nicidecum exagerată a prejudiciului moral cauzat, fiind menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că quantumul compensației pentru prejudiciu moral determinat de către instanța de apel – 10 000 lei, este pe măsura de a atenua suferințele psihice și fizice cauzate acestuia, fiind echitabilă și nicidecum exagerată sau diminuată pentru prejudiciul suferit de către acesta.

Astfel, nu pot fi reținute argumentele lui Filip Vladimir precum că de instanța de apel nu au fost apreciate corespunzător și obiectiv suferințele psihice suportate de dânsul, deoarece la stabilirea quantumului prejudiciului moral instanța de apel a reieșit din apreciere justă și pertinentă a complexului material probator, a dat o evaluare adecvată daunei morale compensatoare, având în vedere, în principal, criteriile referitoare la consecințele suferite pe plan psihic, gravitatea și caracterul acestora, sentimentul de afectare a personalității sale morale.

Toate aceste criterii aplicate concret și adecvat în speță, justifică evaluarea făcută de instanța de apel cu determinarea mărimii prejudiciului moral de 10000 lei, respectiv justificat a fost modificată hotărârea primei instanțe prin micșorarea quantumului prejudiciului moral de la 25000 lei până la 10000 lei, quantumul, care în opinia instanței, este unul întemeiat, fiind în relație de proporționalitate cu gravitatea suferințelor psihice suportate de recurent-reclamant.

Drept consecință, nu au relevanță nici argumentele Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu referire la faptul că suma de 10000 lei încasată din bugetul statului prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul recurentului-reclamantului cu titlu de despăgubiri morale nu este una echitabilă, justă și rațională, deoarece vin în contradicție constatărilor expuse.

Față de cele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel este legală, fiind adoptată în limitele competenței sale, iar în cadrul judecării pricinii au fost create condiții obiective participanților la proces, pentru realizarea drepturilor sale procedurale.

Distinct de cele relatate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurenți sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile și de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, art. 445 alin. (3) Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se resping recursurile declarate de către Filip Vladimir și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Se menține decizia Curții de Apel Bălți din 24 ianuarie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare a lui Filip Vladimir împotriva Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulie Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadî

Ion Corolevschi

Ion Vîlcov

Tamara Chișca-Doneva

,